

Szegény ágat jég is húzza... (Fotó: Gyenes Kálmán)

● **Öreg fák, magukra hagyva**

Kevés termés

Előregedtek és elhanyagolódtak ültetvényeink, csökken a termőterület, évről évre kevesebb a gyümölcstermés. Az elmúlt esztendőben a tíz évvel korábbiak mintegy harmadára esett vissza hazánkban a gyümölcsözvény. Az 1980-as évek közepén még 1,8 millió tonnás volt az évi hazai gyümölcs-termés, 1994-ben viszont mindössze 1 millió tonna. Tavaly még ennyi sem termelt, csak 714 ezer tonna. Míg 1984-ben 108 ezer hektáron termesztettek Magyarországon gyümölcsöt, 1994-re ez a terület már csak 93 ezer hektár volt.

Szakértők szerint idén sem számíthatunk növekedésre, mert az ültetvényeknek közel 60 százaléka húsz évnél régebbi telepítésű, s

igen rossz állapotú. A gyümölcsösök és a szőlők a privatizációval és a kárpótlás elhúzódsásával is károsodást szenvedtek, az új tulajdonosoktól nem kaptak megfelelő gondozást. Az előregedett fák helyére nem ültettek újakat, a szőlős- és gyümölcsösök kertek sajnálatosan nagy hányadát elhanyagolták, nem művelik. (Szomszédainknál, Bács-Kiskun megyében például 13 ezer hektárnyi lepusztult szőlőültetvény volt tavaly.) Pedig ahhoz, hogy az állományt megújítsák évente 2,5-3 ezer hektár gyümölcsösöt, és 3 ezer hektár szőlőt kellene telepíteni. Sajnos, nincs hozzá elég tőke.

Sz. M.

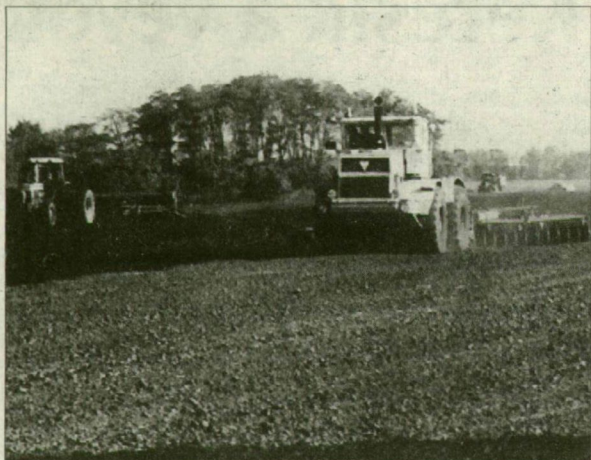
● **Meszes vagy nem?**

Ecetpróba a homokon

A talajjavítás, a tápanyagutánpótlás egyszerűbb módjai mind nagyobb szerepet kapnak pénzszegény mezőgazdaságunkban. Sok gazda veszi elő a régi módszereket.

A túlságosan laza, homokos talajokat művelők például a víztartó képességet fokozó komposztot, tőzeget kevernek a földjükbe. A kötött talajokon termelők viszont homokkal igyekeznek lazítani, javítani, s tőzeggel.

Sokaknak okoz gondot az, hogy kertjük talajának mésztartalma nem megfelelő. Azok a szerencsésebbek, akiknél kevés a mész, nekik csak égetett mészpórt, cukorgyári mésziszapot, vagy pértisót kell bedolgozni a földjükbe. A nagyon meszes talajokkal több a gond, csak fokozatosan lehet megjavítani, savanyú kémhatású műtrágyákkal (például ammónium-nitráttal, szuperfoszfáttal) és ésszerű talajműveléssel.

A talajjavításhoz, persze, jól jöhet a munkagép is... (Fotó: Gyenes Kálmán)

A talaj mésztartalmát az úgynevezett ecetpróbával lehet legegyszerűbben megvizsgálni. Egy diónyi földet kell tenni egy tányérra, s háztartási ecetet kell rá csepegtetni. A mésztartalmú talaj pezsegni kezd, s ennek mértékéből lehet arra következtetni, hogy mészben

ennyire szegény vagy gazdag.

A mészben gazdag termőföldet egyébként nem kedvelik a bogys gyümölcsűek, a paprika, a petrezselyem, a zeller. A meszes talaj kedvező hatással a babra, a mángoldra, a szőlőre, a rózsára van.

● **A kézi munka volt az igazi titok**

A paprika ereje és jövője

● Az általunk termesztett paprika hozzánk minden valószínűség szerint törökök közvetítésével került, innen egyik magyar neve, a törökbors. Szeged és Kalocsa vidékén már az 1700-as évek közepéből vannak írásos emlékek a paprikatermesztésről és fogyasztásról, a XIX. században pedig már mindkét körzetben jelentős kultúra. Szegeden hogyan kezdődött a paprika?

– A fűszerpaprika 1880. körül vette át a dohány helyét a szeged-alsóvárosi földművesek kertjeiben, és terjedt el az egész tájkerületben, mint jelentős volumenű bíró kultúránövény. Ez azt jelentette, hogy az addig szinte kizárólag saját fogyasztásra, kismértékben kereskedelmi értékesítésre szánt örleményből már rendelkezésre állt akkor mennyiség, amellyel a világpiacra is megjelenhettünk. A spanyol örlemény, mindig is konkurenciát jelentett, de árban a magyar paprika – jobb minőségű lévén – mindig fölülmúlta. Ennek oka, hogy a jobb beltartalmi mutatókkal bír paprikát nagyon sok gondos kézimunkával dolgozták fel. Szeged után a termést válogatva fölfűzték, a napos házfalak előtt (Röszke, Alsóváros) az ereszek alatt mintegy hat héttig utóérlelték, majd újabb válogatás (csipedés), kocsi-nyeltávolítás és hasítás következett. A roppant kíméletes szárítás után a bőrt és az erzetet abban az arányban örölték össze, ahogy az a termésben is van. E procedúra eredménye egy kiváló illat és aromaanyagokkal rendelkező, hihetetlenül festő és fűszerező örlemény lett. A kereskedelmi manipulációk épp ezért szinte mindnaposak voltak már a múlt század végén is.

● Ugorjunk, az időt és a különböző paprikatermesztési-feldolgozási

Dr. Somodi György: Minőség mindenképp. (Fotó: Révész Róbert)

A szegedi paprika annyira beletartozik a tájba, hogy alakuljon bárhol is a sorsa, az mindig téma marad. Az utóbbi időkben nem kevés botrány és megrázkódtatás kísérte. Mitől más, mitől különb a magyar paprika? Hogyan hódította meg a világot, hogyan ért el 20 százalékos felárral 30 százalékos részesedést a világkereskedelemben, és hogyan vesztette ezt el? Erről beszélgettünk dr. Somodi György kutatóval.

rendelkezéseket kikerülve, a negyvenes évek közepére. Hiszen akkor megingt alapjaiban változott meg ennek a kultúránövénynek a szerepe és a termelésben betöltött helye.

– A második világháború után a rövid ideig tartó szabad gazdálkodást rövidesen felváltották a minden téren állami monopóliummal bíró „népgazdaság”: kollektív és állami gazdaságok, monopóliumhelyzetben lévő feldolgozó és kereskedelmi – állami tulajdonú – vállalatok. Ez a berendezkedés törvényszerűen hozta magával mindazon törvények megszüntetését, amelyek útjában álltak a „nagy mennyiség – közepes minőség – nagy haszon” elvének. Hatása nem is maradt el. Az egyre gyengülő minőség jelentős piacvesztést okozott, és elősegítette a spanyol, észak-afrikai, brazil

paprika térhódítását. A paprikatermesztés és forgalmazás 1989-es liberalizálása segíthette volna e nem kívánatos folyamat megfordítását, mert a törvényi háttér adott volt a szigorú minősítéshez és ellenőrzéshez, de elmaradt ennek betartása és betartatása. Tény, hogy a termesztési kedv megélnéült, de a szabályozatlanná és átláthatatlanná váló piac egy részét elősegítette a minősítetlen, olykor minősíthetetlen örlemények fekete piaci forgalmazását, másrészt olyan túltermelési hullámokat eredményezett, amelyek lehetetlenné tették a piaci igények pontos követését és a mindenkor költségeknek megfelelő, reális áron történő, minőségi örlemény értékesítést. Ez a folyamat csak növelte a termelők és feldolgozók között eddig is meglévő érdekellentéteket, amelyek alapja az volt – és a

legtöbb esetben ma is ez a legfőbb gond –, hogy a termelő nem bírt tulajdoni hányaddal a feldolgozó üzemből, semmi beleszólása nem volt az általa termelt nyersanyag további sorsára.

● **Mi történt a jövedéki terméké nyilvánítás után?**

– A fűszerpaprika-örlemény jövedéki terméké nyilvánítása azonban újfent nem hozta meg a kívánt eredményt. Mivel a törvény elsődlegesen pénzügyi, nem pedig szakmai szempontokat tartott szem előtt, a kívánt hatást nem érte el. Az elvesztett piacokat ugyanis csak úgy lehet visszaszerezni, ha minél több tradicionális technológiai elemet iktatva a feldolgozás folyamatába, a két világháború közötti minőségi előírásokat szem előtt tartva készítjük az örleményt. Helytelen az a szemlélet, amely a mostani piaci árból visszaszámolva akarja a nyersanyag-árakat meghatározni. Abból kell kiindulni, hogy minőségi örleményt kell készíteni, ezzel magasabb ár és nagyobb piaci részesedés érhető el, és ebből igenis meg lehet fizetni azt a többletárfordítást, amivel ezt elérjük. Ehhez azonban meg kell keresni azokat, akik igénylik a jó paprikát.

A fentebbi leírtak alapján tesszük azt a javaslatot, hogy a termelők többségi tulajdonú szervezetek a feldolgozó üzemből. Ezáltal sokkal szélesebb körnek lesz elemi – és közös – érdeke a minél magasabb minőségű örlemény előállítására, a minőségi paprika iránt érdeklődő vásárlók felkutatására. Tény, hogy a világpiac 70 százaléka nem igényel a közepesnél jobb minőségű paprikát, de 30 százalék igen. Mi ennél a vásárlói körnél tudunk valós konkurenciaként fellépni más szállítókkal szemben, tehát erre kell minden erőnket összpontosítani.

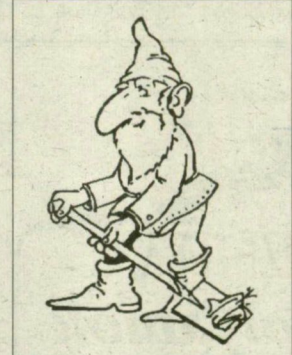
Sz. Lukács Imre

● **Aktuális növényvédelmi munkák**

Lejár a „Zöldkönyvek” érvényessége

Ha az időjárás enyhébbre fordul, el lehet kezdeni a gyümölcsfák és a szőlő metszését, ápolását. Még kell tisztítani a törzset, vágásokat és eltávolítani az elhalt vagy felesleges ágakat. A keletkezett sebeket feltétlenül le kell kezelni fásbaktericid anyaggal, így a seb gyorsabban gyógyul, és a kórokozók bejutása is megakadályozható. Az ápolási munkák folyamán el kell távolítani a gyümölcs múmiákat, valamint az áttelelő kártevők hernyófészkeit.

A szabadföldi zöldségeknek sokszor nagy pusztítást végeznek a talajlakó kártevők, drótférgek, pajorok. Ellenük, ha észrevesszük a károsításukat, már nem lehet védekezni, itt csak a megelőzés ad eredményt. A fertőzés mértékét talajfelveteléssel a következő módon lehet megállapítani: 1–2 hektáros táblán 3–4, 20–30 hektáros tábla esetén 6–8 0,5 négyzetes, 3 ásonyom mélységű gödröt ásunk, és az onnan kikerülő földet átmozsoljuk, s megszámloljuk a drótférgeket és a pajorokat. (Kisebb területeken is szükséges 3–4 gödör ásása.) Ha egy gödör

31. napját megelőzően kiadott engedélyk 1996. március 15. napjáig érvényesek. Az engedély meghosszabbításának feltétele egy nyolcórás továbbképzésen való részvétel. A továbbképzés nem vizsgaköteles. Azok részére, akik eddig még nem vettek részt továbbképzésen, és szeretnék engedélyüket meghosszabbítani, a tavaszi munkák megkezdése előtt megyei szintű továbbképzést szervezünk. A továbbképzés helye: Hód-Mezőgazda Rt., Hódmezővásárhely, Serháztér u. 2. Időpontja: 1996. március 14., 7 óra 30 perc.

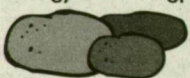
Mindenki hozza magával a Zöldkönyvét, 800 forintot illetékbélyeget. A tanfolyam költségét a helyszínen kell befizetni március 10-ig – amely a jelenlévők számától függően 1.000–1.500 forint. Jelentkezni lehet levélben: Csongrád Megyei NTÁ, 6800 Hódmezővásárhely, Rárósi út 110., illetve telefonon 62/346-611 számmon Albert Imrénével.

Csongrád Megyei Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás, Hódmezővásárhely

Agrocenter 2000 Kft.

vetőburgonya-vásárt tart

Értékesítési fajták:
Kisvárdai Cleopátra kis és nagy frakció
Desiree nagy frakció
Kondor kis és nagy frakció
Megvásárolható:
Bödör Ferenc Domaszék, Tanya 705.
(bajai úti tápbolt)
Gazdabolt, a nagybani virággiacon területén

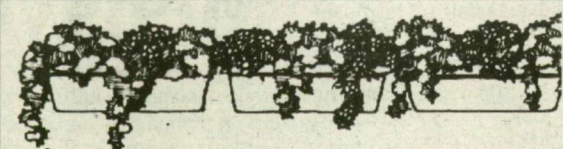
Bálakötöző zsinag kedvezményes áron!

TVK-s agrofóliák

- 8,5 m UV stabil ● 12 m UV stabil
- 16 m UV stabil ● 4,2 m UV stabil

Növényvédő szerek széles választéka

a nagybani virággiacon, a Gazdaboltban
Telefon: 62/326-922, 361-239.

Onozó Kft. Balástya

ajánlata:

Vásároljon üzleteinkben méltányos árakon

agrofóliát,

növényvédő szert,

műtrágyát

Balástya, Kertészeti bolt 62/378-388
Baks, Iparcikkbolt 62/375-062
Forráskút, Mezőgazdasági bolt 62/382-360
Üllés, Gazdabolt 62/382-121.
Viszonteladók és nagy tételben:
Balástya, Nagyker telep 62/378-220.